

Pestprotocol Basisschool Op Weg 14-8-2018

Basisschool Op Weg werkt aan een veilig schoolklimaat waarin kinderen, ouders/verzorgers en leerkrachten respectvol met elkaar omgaan. In dit pestprotocol beschrijven we hoe wij op onze school met pesten omgaan en hoe wij handelen bij signalen van pesten. Dit pestprotocol heeft als doel te zorgen dat pesten wordt gemeld en dat er contact wordt gemaakt met alle betrokken personen.

Inhoud

- Verschil tussen pesten en plagen
- Nationaal pestprotocol
- De Wonderwoorden
- Pestprotocol Basisschool Op Weg
- Schematische weergave stappenplan
- Stappenplan bij pesten

Verschil tussen pesten en plagen

Wat is pesten?

Pesten is het negatief gedrag dat steeds opnieuw gebeurt met het doel om zijn of haar positie te verbeteren, zonder daarbij rekening te houden met de gevoelens van iemand anders. De ander kan zich daar moeilijk tegen verzetten/verwerpen en er is dus sprake van een scheve machtsverhouding. Meestal gebeurt pesten niet zomaar een keer. Wij zien pesten als iets dat voor alle betrokkenen over de grenzen heen gaat.

Wat is plagen?

Bij plagen is er sprake van incidenten. Een persoon zegt/doet iets, een andere persoon zegt/doet iets terug en vaak is het dan afgelopen. Hier zien we vaak het patroon van: tik..tak..tik..tak en herkennen we gelijkwaardigheid. Vaak is het een kwestie van elkaar tijdelijk uit balans brengen, van een spelletje spelen (binnen de spelregels) over en weer. De verhoudingen zijn ongeveer gelijk, maar blijven gelijkwaardig en is iedereen in staat zijn grenzen te bewaken.

Wat is het verschil tussen plagen en pesten?

Pesten is op het moment dat het gebeurt altijd grensoverschrijdend. Na pesten moet er iets gebeuren om weer te werken aan een meer evenwichtige onderlinge verhouding. Plagen is een manier om grenzen te verkennen: hoever kan ik gaan? Bij plagen blijft de onderlinge verhouding in beweging en kan na bijvoorbeeld sorry zeggen weer verder gespeeld worden.

Nationaal onderwijsprotocol tegen pesten

De vier landelijke organisaties voor ouders/verzorgers in het onderwijs ontwikkelden enkele jaren geleden een onderwijsprotocol t.a.v. pesten. Tegelijkertijd werd een brochure uitgegeven met handvatten voor scholen om een beleid tegen pesten te ontwikkelen. Het is de bedoeling dat alle geledingen in een school: bestuur, ouderraad, medezeggenschapsraad en team zich blijven afvragen hoe de school een veilige plaats kan blijven voor leerlingen. Er worden zes aanbevelingen gegeven om pesten op school aan te pakken, van elke aanbeveling worden uitwerkingen gegeven.

Samengevat luiden deze:

1. Pesten moet worden onderkend en erkend als probleem, dan wel signaalgedrag door alle betrokkenen: kinderen die gepest worden, pestende kinderen, meelopers, afzijdige kinderen, leerkrachten en ouders/verzorgers.
2. De school probeert pesten te voorkomen. Leerkrachten verrichten activiteiten en interventies om een veilige sfeer te behouden en te verbeteren in hun klas.
3. School en leerkrachten zijn intensief bezig met het herkennen van de mogelijke signalen van pesten en onderkennen dat dit aandacht blijft vragen. Leerkrachten worden steeds weer uitgedaagd om gedrag en signalen te onderkennen. Als school blijven wij werken aan verbetering van de verbinding met de ouders/verzorgers. In het belang van alle betrokkenen blijven wij ouders/verzorgers aanspreken op hun verantwoordelijkheid als ouders/verzorgers om over mogelijke signalen/zorgen met ons in gesprek te gaan.
4. School, leerkrachten en ouders/verzorgers nemen duidelijk stelling als ze merken dat leerlingen pesten en/of gepest worden.
5. Als school blijven wij zoeken naar passende acties ten aanzien van problematiek rondom pesten. Ook hier is de driehoek ouders/verzorgers-kinderen-school uitgangspunt. Verder zijn pester, gepeste, omstanders en meelopers andere partijen die onze aandacht hebben.
6. Er is een intern contactpersoon op de school (Nikki van der Steen nvdsteen@bs-opweg.nl). Bij de contactpersoon kunnen leerlingen, ouders en/of leerkrachten terecht met een vraag of een klacht over (vermeend) machtsmisbruik.

U hebt ook de mogelijkheid om rechtstreeks contact op te nemen met de externe vertrouwenspersonen van de GGD Hart voor Brabant onder telefoonnummer: 073-6404090. Deze zijn buiten de schoolvakanties bereikbaar tijdens kantooruren (8.30-17.00 uur; vrijdag tot 16.00 uur). Ten tijde van schoolvakanties of buiten kantooruren kunt u een e-mail sturen naar:

externe.vertrouwenspersoon@ggdhvb.nl. De externe vertrouwenspersoon zal zo snel als mogelijk hierop reageren.

De Wonderwoorden

Op basisschool Op Weg maken we gebruik van de Wonderwoorden. Met de Wonderwoorden leren alle kinderen van groep 1 t/m groep 8 een gemeenschappelijke taal te gebruiken, zodat ze problemen kunnen oplossen en een beter begrip voor elkaars gevoelens ontwikkelen. De kinderen leren op een speelse manier om goed aan te geven wat ze wel en niet willen. We oefenen samen simpele taalmiddelen, die hen helpen om hun emoties onder woorden te brengen en naar de ander te luisteren. Zo kunnen ze samen met de leerkracht bouwen aan een veilig leerklimaat.

Grondgedachtes van de Wonderwoorden:

- Je bent (goed) zoals je bent!
- Respect voor jezelf en voor de ander is nodig voor verbondenheid in de samenleving.
- Pesten en gepest worden komt vooral door 'ongenoegen' over niet vervulde menselijke basisbehoeftes (autonomie, relatie en competentie).
- Zelfvertrouwen creëert betrokkenheid bij de ander en daarna verbondenheid in en met een groep.
- Verbondenheid voorkomt dat conflicten uitmonden in calamiteiten.
- Verbondenheid voorkomt dat iemand wordt buitengesloten.
- Een positieve en veilige leefsfeer zorgt voor een positieve en veilige leersfeer.

Doel van de Wonderwoorden:

- Kinderen zijn in staat conflicten zelfstandig en geweldloos op te lossen en daardoor 'etteren' de conflicten niet door. En conflicten blijf je je hele leven tegenkomen.
- Ongenoegen bij kinderen leidt niet langer tot het pesten/kwetsen van anderen
- Er hoeft minder tijd besteed te worden aan het voortdurend oplossen van conflicten.

Oplossingsgericht:

Het pesten doorbreken wij door de oplossingsgerichte pestaanpak te hanteren. Het idee achter deze aanpak is dat je een beroep doet op het verantwoordelijkheidsgevoel van de kinderen. Door niet te beschuldigen, maar empathie op te roepen en iedereen als potentiële ondersteuner van het oplossen van het probleem te zien, stimuleer je de positieve krachten.

Ook door de inzet van weerbaarheid in combinatie met eigenaarschap op de hele school, werken we aan oplossingen. Door spreekruimte (en of aanspreekruimte) te vergroten, wordt verantwoordelijkheid gedeeld.

Hierbij hanteren wij de Ik- en sorryboodschap (zie plaatje). Posters hangen door school en kaartjes hangen aan de jassen van mensen die buiten lopen.

Pestprotocol Basisschool Op Weg

Ons pestprotocol is afgestemd op het nationaal protocol zoals boven beschreven. Hieronder vindt u onze invulling van de genoemde vijf punten:

1. Het onderkennen en erkennen van pesten en informeren van elkaar:

Op onze school benaderen wij pesten als ontoelaatbaar gedrag. Middels dit pestprotocol hopen we zoveel mogelijk duidelijkheid te verschaffen in het belang van de driehoek ouders/verzorgers-kinderen-school.

2. Preventie:

Op onze school werken we met de methode Wonderwoorden. De methode geeft handreikingen en oefeningen die moeten leiden naar een omgeving waarin leerlingen, medewerkers en ouders/verzorgers zich betrokken en verantwoordelijk voelen voor de sfeer en op een positieve manier met elkaar om te blijven gaan. Wij zien onze school als een omgeving waar leerlingen een stem hebben en zelfverantwoordelijkheid dragen voor het klimaat in de klas, op school en daarbuiten. Kinderen leren hiermee invloed uit te oefenen op hun eigen leeromgeving en hun eigen ontwikkeling. Dit wordt ieder jaar vormgegeven tijdens de Samen Op Weg Weken. Waarbij ook aandacht is voor pesten, groepsgedrag en groepsvorming.

Wij vinden het belangrijk kinderen individueel en als groep een leeftijdsadequaat sociale ontwikkeling te laten doormaken zodat zij inzien dat pestgedrag niet hoort en niet kan. Vanuit de wederzijdse verantwoordelijkheid van ouders/verzorgers en school (in het belang van de ontwikkeling van het kind), gaan we in deze ook uit van een wisselwerking tussen school en thuis. Ons pestprotocol wordt bewaakt door de antipestcoördinator. Haar naam is Nikki van der Steen. Naast antipestcoördinator heeft zij tevens de rol van vertrouwenspersoon op basisschool Op Weg. Kinderen, ouders en leerkrachten kunnen bij haar anoniem terecht.

3. Signalering:

Onze leerkrachten zijn gericht op het zien, voorkomen en handelen bij pestgedrag. Gesprekken met de kinderen en/of in de klas, inzetten van eigenaarschap, lessen van Goed Gedaan en het observatiesysteem voor sociaal emotionele ontwikkeling (SCOL), worden hierbij gebruikt.

Basisvoorwaarde blijft voor iedereen verbonden aan onze school dat signalen die wijzen op pesten en of pestgedrag altijd serieus genomen moeten worden.

Leerlingen kunnen ook pestgedrag signaleren. Zij geven dit dan bij de groepsleerkracht of bij hun ouders/verzorgers aan en helpen zo mee met het oplossen van het pestprobleem. Ook ouders/verzorgers kunnen pestgedrag signaleren. Wij verwachten, vanuit hun verantwoordelijkheid als ouders/verzorgers, dat zij dit signaal doorgeven op onze school en actief participeren in de aanpak.

Er worden gesprekken met de kinderen gevoerd naar aanleiding van de ingevulde lijsten van SCOL. Hieruit kan de leerkracht opmaken hoe een leerling in zijn/haar vel zit en waar problemen liggen.

4. Stellingname:

Pesten wordt op onze school niet getolereerd. De leerkrachten en medewerkers, maar ook de leerlingen, dragen dit uit en spreken betrokkenen hierop aan.

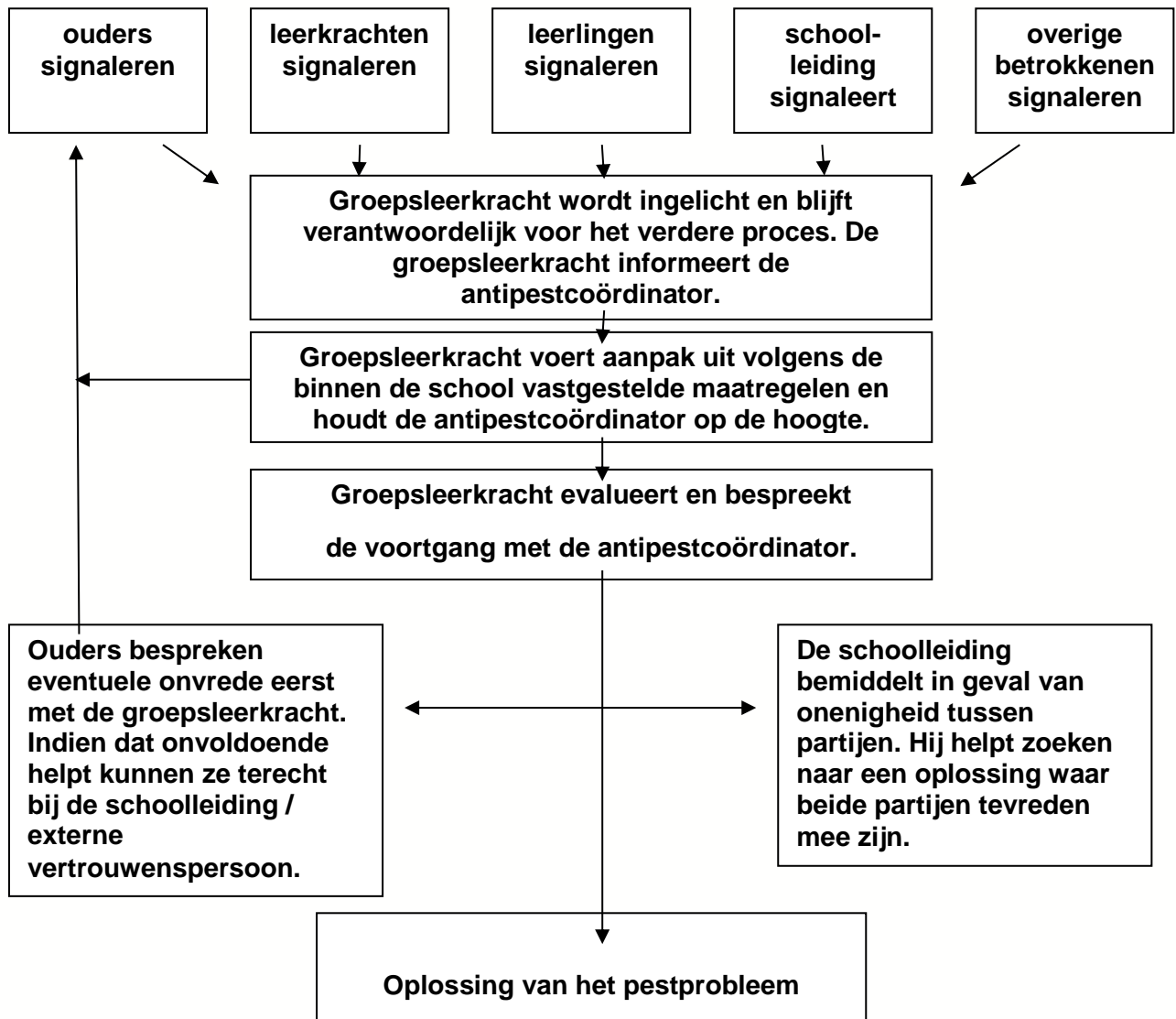
5. Meerdere aanpakken:

Pesten kent verschillende vormen. Er kan gepest worden op het schoolplein, in de klas of op sociale media. Op school hanteren we daarom meerdere aanpakken om pesten te voorkomen/op te lossen. De leerkracht is hierbij de eerst verantwoordelijke. Als pesten wordt geconstateerd wordt altijd de antipestcoördinator ingelicht.

6. De antipestcoördinator

De anti-pest coördinator heeft een actieve en centrale positie bij het voorkomen/ bestrijden van pesten. Hij/zij zorgt dat procedures uit het pestprotocol actueel blijven en correct worden gevolgd, kan voorlichting geven aan betrokkenen en biedt desgewenst inhoudelijk advies of andere ondersteuning. De antipestcoördinator houdt tevens in de gaten of er in andere klassen leerling zijn die zich wellicht betrokken voelen. Denk aan broers, zussen, vriendjes of vriendinnetjes. Tenslotte houdt deze persoon een logboek bij en rapporteert aan de directeur.

Stappenplan in schematische weergave

Stappenplan

1. Signaleren van pesten

Veel verschillende partijen kunnen pesten signaleren. Bijvoorbeeld: de ouders van de gepeste leerling, de ouders van de pesters, andere ouders, de leerkrachten, leerlingen, de schoolleiding, contactpersoon, overige.

2. De groepsleerkracht op de hoogte brengen.

Degene die het pesten gesignaleerd heeft, geeft het altijd door aan de groepsleerkracht. De groepsleerkracht is verantwoordelijk voor de verdere stappen die ondernomen worden. Hij houdt in de gaten welke stappen door wie ondernomen worden en met welke resultaten. Daarnaast informeert de groepsleerkracht de antipestcoördinator. Twee weten meer dan één.

3. Te nemen maatregelen

Afhankelijk van het gesprek met de ouders en het probleem wordt een keuze gemaakt uit de volgende mogelijke oplossingen:

1. gesprek met de gepeste leerling,
2. gesprek met de pesters of beide partijen,
3. gesprek met ouders van gepeste,
4. bij structurele pesterijen van pester, ouders benaderen,
5. een groeps gesprek over pesten,
6. een groepsproject over pesten,
7. sociale vaardigheidstraining voor de groep.

4. Evalueren van het effect

Na een afgesproken periode evalueert de leerkracht of de aanpak het gewenste effect heeft gehad. Hij bespreekt dit met de ouders van de gepeste leerling, met de pester, de ouders van de pester en de antipestcoördinator.

5. Eventueel vervolg

Indien nodig wordt de cyclus vaker doorlopen. Mochten ouders ontevreden zijn met de aanpak van de leerkracht, dan kunnen ze bij de schoolleiding/contactpersoon hierover terecht. De schoolleiding probeert tot een oplossing te komen die bevredigend is voor de ouders en de schoolleiding.

6. Onenigheid over het bestaan van het pestprobleem

Wanneer niet alle partijen overtuigd zijn van het bestaan van het pestprobleem, dan kunnen de partijen aan de schoolleiding vragen te bemiddelen. De schoolleiding/ externe contactpersoon helpt bij het zoeken naar een oplossing waar alle partijen tevreden mee zijn. Eventueel kan het bespreken van het pestprobleem in het team een oplossing zijn.